

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بحثمان در میراث الأزواج بود که یکی از بحثهای مهم مسئله ارث می باشد، در قران کریم میراث ازواج به این ترتیب بیان شده: ﴿(۱) وَ لَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ، (۲): فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوْصِيْنَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ، (۳): وَ لَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ، (۴): فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوْصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ﴾^۱.

ما در مسئله میراث ازواج در چند مورد با عامه اختلاف نظر داریم من جمله اینکه عامه متعه را به طور کلی منکر هستند و آن را حرام می دانند در حالی که ما طبق قران کریم و روایات و تاریخ و فقه خودمان متعه را نیز زوجه و حلال می دانیم لذا خیلی خوب است که در اینجا مبسوطاً متعرض این بحث بشویم.

خب و اما دلیل ما بر ازدواج موقت زیاد است من جمله اینکه در سوره مؤمنون اینطور بیان شده: ﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ (۱) الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ (۲) وَ الَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ (۳) وَ الَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ (۴) وَ الَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ (۵) إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ (۶)﴾^۲، در این آیات خداوند متعال حلیت را منحصر در زوجیت و ملک یمین کرده و متعه نیز جزء زوجیت می باشد.

فهرستی از اقوال فقهای در باب متعه و رد قول جمهور بحث کرده اند عرض می کنیم:

اول: جواهر الکلام جلد ۳۰ از طبع ۴۳ جلدی صفحه ۱۳۹ الی صفحه ۱۵۳.

دوم: وسائل الشیعه جلد ۱۴ از طبع ۲۰ جلدی کتاب النکاح صفحه ۴۳۶ الی ۴۶۵، هفده باب در باب متعه منعقد شده است.

در اخبار ۱ و ۳ و ۶ و ۱۳ و ۱۷ و ۱۹ و ۲۰ از باب اول از ابواب هفده گانه مذکور ائمه علیهم السلام به این آیه شریفه: ﴿فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً﴾^۳، برای اثبات متعه استدلال کرده اند، در سوره نساء ابتدا محرمات از زنان ذکر شده و سپس گفته شده غیر از اینها حلال هستند و بعد این قسمت از آیه شریفه: ﴿فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً﴾^۴، بیان شده که مراد همان متعه می باشد.

در اخبار ۲ و ۲۰ و ۲۴ از همین باب اول ذکر شده که اگر عمر متعه را حرام نکرده بود جز شقی کسی زنا نمی کرد.

سوم: الانتصار سید مرتضی صفحه ۱۰۹ الی ۱۱۷، که ادله ای از قران و روایات در اثبات متعه بیان کرده.

چهارم: النص والایجتهد علامه سید شرف الدین، بعضی از سنی ها گفتند پیغمبر صلوات الله علیه و آله متعه را تشریح و حلال کرد ولی خب عمر آن را حرام کرد و هر دو مجتهد و معذور هستند! نه تنها خلفاء بلکه کل صحابه را مجتهد و عادل و معذور می دانند! حالا سید شرف الدین در کتاب النص والایجتهد

^۳ سوره نساء، آیه ۲۴.

^۴ سوره نساء، آیه ۲۴.

^۱ سوره نساء، آیه ۱۲.

^۲ سوره مؤمنون، آیه ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶.

کرده اند با لحن نصیحت می فرماید: «المورد (۱۰۰) - الدعوة إلى الصفاء: حتی م یا اخوتاه هذه الشحنة؟. وفي م هذه العداوة والبغضاء، نعوذ بالله أليس الله عزوجل وحده لا شريك له ربنا جميعا؟. والاسلام ديننا؟. والقرآن الحكيم كتابنا؟! والكعبة مطافنا وقلبتنا؟. وسيد النبيين وخاتم المرسلين محمد بن عبدالله صلى الله عليه وآله نبينا؟. وقوله وفعله وتقريره سنتنا؟. والفرائض الخمسة اليومية وصوم شهر رمضان المبارك، والزكاة المفروضة وحج البيت فرائضنا؟... إلى آخر كلامه الشريف»^۶.

بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالى ... .

والحمد لله رب العالمين و صلى الله على

محمد وآله الطاهرين

حدوداً ۱۰۰ مورد ذکر کرده که عامه در مقابل قران و پیغمبر صلوات الله عليه و آله اجتهاد کرده اند و حرف دیگری زده اند من جمله همین مسئله متعه! و ما این مطلب عامه را قبول نداریم و سید شرف الدین نیز ادله ای در ردّ این نظر عامه آورده است.

پنجم: الغدير جلد ۶ صفحه ۲۰۵ الی ۲۴۰، که علامه امینی رضوان الله عليه در ۳۵ صفحه در مورد متعه و مشروعیت آن بحث کرده و جواب عامه را داده من جمله اینکه آنها می گویند عمر گفت: «متعتان كانتا في زمن رسول الله صلى الله عليه وآله حلالا و أنا احرمهما و اعاقب عليهما» ، اول متعه الحج که بین عمره و حج است و دیگری متعه النساء! علی آئی حال در اینجا نیز به این آیه شریفه: ﴿فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً﴾^۷ برای حلیت و مشروعیت متعه استدلال شده.

ششم: تفسیر المیزان علامه طباطبائی صفحه ۲۳۰ الی ۲۶۸، در تفسیر آیه ۲۴ از سوره نساء در باب حلیت و مشروعیت متعه بحث کرده و کلام عامه و قول عمر را رد کرده.

با توجه به مطالب مذکور عرض می کنیم که ما در بحث میراث أزواج قائلیم که متعه نیز زوجه شرعی و حلال می باشد بر خلاف عامه که متعه را حرام و اساساً ازدواج نمی دانند بنابراین ما در اینجا یک بحث قرانی، حدیثی، فقهی، تاریخی و کلامی با اهل سنت در مورد حلیت و مشروعیت متعه داریم.

خب و اما سید شرف الدین در کتاب النص والإجتهاد بعد از بحثهای مفصل و رد مواردی که عامه در مقابل نص قران یا پیغمبر صلوات الله عليه و آله اجتهاد

^۶ النص والإجتهاد، سید شرف الدین، ص ۵۵۱.

^۷ سوره نساء، آیه ۲۴.